

KAKO NAJ RIBA SPLEZA NA DREVO?

Knjige in zgodbe, ki nam pomagajo razumeti posameznike s posebnimi potrebami

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Vzgoja in izobraževanje, januar 2014)

Moje delo je posvečeno otrokom. Takim, ki so povsem takšni, kot njihovi sošolci. Navzven se na njih ne opazi nič posebnega. Dokler ne začnejo glasno brati ali morajo reševati račune pred tablo. Takrat se lahko zgodi, da zazija velik prepad med njimi in sošolci. Med njimi in starši. Med njimi in učitelji. Težko je namreč razumeti, da nekdo, ki je tako »brihten«, še vedno ne zna brati ali pa da računa na prste. Najhitreje pa se to žal poveže z lenobo.

Vse moje knjige so žive. Po dvanajstih sem dobila občutek, da se knjige ne napiše, temveč, da se knjiga zgodi. Zaživi. Nobena zgodba iz moje knjige ni popolnoma izmišljena, ampak so vse plod srečevanja z otroki, starši in učitelji. Marsikdo se v kateri od njih najde, a vendar to ni on, pa čeprav bi lahko bil. Niti ena zgodba ni zgodba enega samega posameznika. Prepletene so z več posamezniki. Zato, da ne bi koga zbolele in zato, da druge naučijo največ.

Ko sem se lotevala svoje prve strokovne knjige, si nisem niti v sanjah predstavljala, da bom nadaljevala z literaturo za otroke in mladino. Ampak danes sem prav na te najbolj ponosna.

V začetku svojega dela sem se srečala s prijetno deklico Julijo (vsa imena so izmišljena, ki je imela pri pouku nemalo težav. Preveč, da bi jih lahko stlačili v ta članek. Zelo izrazito pa je bilo, da je v majhnem in varnem prostoru izredno dobro sodelovala. Hitro sva navezali stik, zelo mi je zaupala, zato so bili napredki še toliko boljši. Ker sem bila takrat mlada začetnica, me je vsak dan navduševala in naučila česa novega. Predvsem pa ni bila to, kar je bilo napisano v knjigah. Z veseljem sem se učila od nje in iskala informacije o njenih težavah. Naučena sem bila, da se motnja ADHD pojavlja le pri dečkih, zato sem dolgo brala v temo. Potem pa sem si snela komate z oči in začela razmišljati in raziskovati širše. So res deklice depresivne in dečki hiperaktivni? Kaj pa deklice, ki svoj nemir izražajo drugače? Veliko govorijo, plezajo po drevesih in delajo tisto česar nismo navajeni. In nastala je prva knjiga z naslovom **ALI DEKLICE HITIJO DRUGAČE?** Dr. Anica Mikuš Kos je o njej zapisala: »...Pričujoča knjižica bo pomagala mnogim deklicam in mladostnicam s težavami, katerih narava ni bila

prepoznana, in odraslim, staršem in učiteljem pri razumevanju narave teh težav in zagotavljanju pomoči.« Julija pa je v enem od mnogih pogovorov o sebi dejala: »V učilnicah, kjer je ura, se ne morem skoncentrirati. Ves čas poslušam tista dva kazalca, ki skačeta po uri. Tk tk tk ... doma je isto. Delam nalogo v kuhinji, tam je ura in ves čas tika taka. Se ne morem skoncentrirati. Mami ne more ure snet dol, ker potem ne bomo vedeli, koliko je ura. V svoji sobi se pa tut ne morem učiti. Mam mizo čist razmetano.« Se spomnite kakšnega učenca, ki vam je morda malce neprijazno zabrusil, da ga vaš parfum moti? No, jaz poznam vsaj enega – ime mu je Nino in domuje v knjigi **NINO IN ADI HODKO**. Takole pravi: » ... kar naprej me nekaj moti. Slišim, kako ropotajo luči. Moti me tiktakanje ure. Smrdi mi učiteljičin parfum. Praska me etiketa na majici. Gledam skozi okno ...« Neka mama, ki je prebrala knjigo, je takole komentirala: »Kot bi pisali o mojem sinu, ne o Ninu, natančno tako je bilo.«

Kdor si želi motnjo ADHD širše spoznati, jo najbolj natančno zajame knjiga **ADRENALINSKE DEKLICE, HITRI DEČKI**. Ta knjiga je bila tudi razlog, da sem se lotila pisanja za otroke. Zdelo se mi je nesmiselno ozaveščati samo odrasle, ko pa so otroci tisti, ki se vsakodnevno srečujejo s sošolci s težavami pri učenju. Dr. Marija Kavkler knjigo priporoča vsem šolskim in drugim strokovnim delavcem, ki se srečujejo z otroki in mladostniki z motnjo ADHD ter staršem. Takole nadaljuje: »Avtorica je na zelo subtilen način predstavila teoretična spoznanja, približala številne konkretne stiske, s katerimi se srečujejo posamezniki z motnjo ADHD ...«

Še ena, ki je bila namenjena odraslim: **VSI UČENCI SO LAHKO USPEŠNI**. Z željo, da bi jo učitelji imeli pri roki, zaznamovano z listki, podčrtano in delovno utrujeno, je pisana po alinejah, kratkih odstavkih, z veliko izkušnjami in preverjenimi rešitvami iz prakse. Dr. Marjan Blažič je o njej zapisal: »Knjiga je izvirno in privlačno napisano strokovno gradivo. Gotovo bo koristila učiteljem vseh stopenj, svetovalnim delavcem v šolah, študentom pedagoških smeri in nenazadnje tudi staršem učencev s posebnimi potrebami.« Dr. Marija Kavkler pa: »Priročnika za učitelje, ki tako celovito obravnava področje dela z učenci s posebnimi potrebami, doslej še nismo imeli v Sloveniji. Knjiga je še bolj kakovostna zaradi občutljivosti avtorice za stiske teh učencev, kar je izraženo v njenih mislih in osebnih doživetjih.«

Ker je branje večšina, ki jo potrebujemo celo življenje, pa še nekaj o tem. Da bi bilo težav z branjem čim manj, je nastal **PRIPORČNIK O BRANJU**. Naslov ste pravilno prebrali, večinoma pa so ga pri navajanju vedno zapisali narobe kot »priročnik«. Zopet knjiga, ki je nastala na podlagi dela z učenci (dolgoletno testiranje branja) in starši. Ob bok tej knjigi pa zagotovo

KAMARONI S PARABAJZOVO OMAKO, ki mi je še vedno ena najljubših. Mislim, da o knjigi povedo največ te besede: »Pred štirinajstimi dnevi sem kupila čudovito knjigo Kamaroni s parabajzovo omako, (ne, v naslovu nisem naredila nobene napake) . Sama sem jo seveda takoj prebrala, J. in A. pa nista kazala kakšnega posebnega zanimanja zanj. In sem jo pustila na kuhinjski mizi. Na vidnem mestu. Parkrat sta me vprašala za kaj gre v knjigi, pa sem rekla, naj si jo prebereta, da ima lepo sporočilo. In danes ugotovim, tako mimogrede, da jo J. bere. Nisem komentirala. Sem čakala, če bo on karkoli povedal. In je. Rekel je: "Mami, tole knjigo bi pa morala naša učiteljica prebrat." Jaz: "Res? Kaj pa?" In začne brati: "...Obstajajo taki in drugačni otroci. Lana ima težave z branjem in pisanjem, kar pa še ne pomeni, da je neumna. V šolsko delo vlaga veliko truda in energije. Ali ste opazili, kako lepo riše in slika? Ali ste opazili, kako lepo pripoveduje? Ljudi ne merimo po napakah. Pri ljudeh moramo vedno iskati le tisto, v čemer so dobri." Priznam, orosile so se mi oči. Moj J. tudi vlaga veliko truda in energije v šolsko delo, pa bi ga učiteljice na vsak način rade označile za lenega. In ja, naredila bom vse, da bo tole knjigo prebrala tudi njegova učiteljica. Hvala Katarini, ta knjiga mu je vse, kar mu jaz poskušam razložiti že dalj časa, razložila na tako lep in preprost način.«

In potem je tu še nekaj knjig za mlade bralce. **SKRIVNOST X 4** želi ponuditi stiske in vsakodnevne tegobe mladostnikov z epilepsijo, gibalno oviranostjo, disleksijo, revščino, drugo veroizpovedjo. Neka učiteljica je pokomentirala: »To je obvezen učbenik za vse učitelje in študente Pedagoške fakultete.«

NIKI SE ZGODI PRAVLJICA predstavi stiske in sanje deklice, ki je po amputaciji ostala brez noge. Verjamem, da bo pustila kakšno solzico na licih.

ZOJINA REŠITEV (v soavtorstvu z J. Martinšek) odkriva nasilje v družini in obenem ponuja tudi vprašanja za pogovore z otroki, usmerja odrasle k reševanju in opozarja, da zatiskanje oči nikoli ne koristi. Iz besed Ingrid Klemenčič, spec. ped.: »...pričujoča knjiga je odlično dopolnilo Pravilnika in Priročnika za vse strokovne delavce, ko se srečamo z otrokom, ki je vpet v družino, kjer se dogajajo različne oblike nasilja. Na preprost, tenkočuten način, brez odvečnih besed, nam pomaga razumeti otrokovo stisko in posledice le-te.«

Kadar se babica ali dedek spremenita zaradi demence, jo bodo otroci in mladostniki lažje razumeli s pomočjo **KRADLJIVKE SPOMINOV** ali slikanice **ČLOVEK NE SPOMNI SE**. Prof. dr.

Blanka Kores Plesničar je o Kradljivki zapisala: »Rečemo lahko, da Kradljivka spominov zadane tarčo v sredino. S preciznostjo kirurga razdela medosebne odnose dveh popolnoma različnih generacij, srečo in tragiko izgube ostrine duha zaradi bolezni in popolne izgube zaradi smrti. Kaj je hujše? To, da dedek ni več čisto pravi dedek, ampak dedek v svetu, kamor ni vstopa, ali to, da babice ni več in je nikoli ne bo? Knjiga o minljivosti duha in življenja, hkrati pa knjiga o optimizmu in veri v prihodnost, o zaupanju, prijateljstvu. Kradljivka spominov ni samo kradljivka, je tudi darovalka. Darovalka pozitivnih misli in življenja.«

Kadar pa želite brati le o prijateljstvu, pa sta tu **DOROTEJA IN SANDI**. Dva osamljena otočka, ki ju neizbežen vihar poveže v celoto. Med biti prijatelj in imeti prijatelja je ogromna razlika. Kako zelo ogromna, še posebej dobro razumejo otroci, kot sta Doroteja in Sandi.

Želim si, da bi vseh dvanajst knjig pripomoglo h kvalitetnejšemu šolanju otrok s posebnimi potrebami. Saj veste, da je že Einstein rekel, da je vsak genij. Vendar, če ocenjujete ribo, kako bo splezala na drevo, bo celo življenje verjela, da je neumna.